

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70)

U2021/03589

Sammanfattning

Konkurrensverket har inga invändningar mot förslaget att uppgifter om skolornas kostnader för läromedel ska särredovisas. Konkurrensverket anser att uppgifter om samtliga skolenheters verksamheter och resultat bör redovisas offentligt, dels som ett underlag för de vårdnadshavare som ska välja skola, dels för att det ska vara möjligt att följa upp om ersättningen till skolhuvudmännen är rimlig i förhållande till kostnaderna. I det sammanhanget är det rimligt att även uppgifter om kostnaderna för läromedel samlas in och redovisas separat.

Konkurrensverket kan instämma i utredningens resonemang om att en sammanställning med grundläggande information om läromedel skulle kunna förbättra skolornas och lärarnas möjligheter att göra informerade köp, samtidigt som det även bör bli lättare för nya aktörer att träda in på marknaden. Konkurrensverket anser dock att en sådan sammanställning inte bör innehålla uppgifter om pris, då återförsäljarna ska vara fria att bestämma vilket pris de tar ut.

Konkurrensverket har inga synpunkter på införandet av ett statligt produktionsstöd för läromedel. Konkurrensverket vill dock framhålla att det är angeläget att stödet är likabehandlande, dvs. att alla aktörer på området ges information och möjligheter att ansöka om stödet, och att det tilldelas den eller de aktörer som bäst kan tillgodose syftet med stödet, med hänsyn till kostnaderna.

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna.

Officiell statistik om läromedel (4.7.1)

Utredningen föreslår att kostnader för läromedel ska redovisas särskilt och inte som nu utgöra en delmängd av kostnadsposten lärverktyg.

Utredningen menar att läromedel ofta spelar en central roll i undervisningen och att det därför är relevant att samla in uppgifter som klargör vilka kostnader skolhuvudmän har för just läromedel. Skolverket samlar visserligen in och redovisar huvudmännens kostnader för lärverktyg, men förutom kostnader för läromedel ingår även bland annat kostnader för kopior, symaskiner, datorer, förbrukningsmaterial och programvara.

Konkurrensverket anser att uppgifter om samtliga skolenheters verksamheter och resultat bör redovisas offentligt, dels som ett underlag för de vårdnadshavare som ska välja skola, dels för att det ska vara möjligt att följa upp om ersättningen till skolhuvudmännen är rimlig i förhållande till kostnaderna.¹ I det sammanhanget kan det även vara rimligt att även uppgifter om kostnaderna för läromedel samlas och redovisas. Konkurrensverket har därför inga invändningar mot förslaget.

Läromedelsnämnden (4.7.1)

Utredningen föreslår att ett rådgivande organ, Läromedelsnämnden, ska inrättas vid Skolverket och bland annat ges i uppdrag att bevaka, samla och sprida information om läromedel. Utredningen menar att många lärare upplever att de saknar överblick över vilka läromedel som finns tillgängliga på marknaden, och att Läromedelsnämndens ansvar för informationsspridning är ett sätt att möta detta problemet. En förteckning över befintliga läromedel med information om bland annat utgivningsår, pris, omfång och tillgänglighet för elever med olika behov skulle underlätta systematiska jämförelser mellan olika produkter och leda till att marknaden effektiviseras.

Konkurrensverket kan instämma i att en sammanställning med grundläggande information om läromedel skulle kunna förbättra skolornas och lärarnas möjligheter att göra informerade köp, samtidigt som det även bör bli lättare för nya aktörer att träda in på marknaden. Det är dock viktigt att den information som förmedlas är neutral och att samtliga läromedel som uppfyller de krav som ställs ges tillträde till sammanställningen. Konkurrensverket anser dock att en sådan sammanställning inte bör innehålla uppgifter om pris, då återförsäljarna ska vara fria att bestämma vilket pris de tar ut. För offentliga skolor kommer priserna i de flesta fall att bestämmas genom offentliga upphandlingar. Genom att publicera priser kan detta även påverka de individuella anbuden i upphandlingarna.

¹ Jmf Konkurrensverkets yttrande över betänkandet *En mer likvärdig skola - minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28), dnr 441/2020.

Produktionsstöd för läromedel och lärarhandledningar (5.8.1)

Utredningen föreslår att regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att kontinuerligt fördela ett statligt produktionsstöd för att stärka utbudet av läromedel och lärarhandledningar inom områden där Läromedelsnämnden konstaterat att det råder brist, samt för att ta fram läromedel och lärarhandledningar av särskild god kvalitet.

Konkurrensverket har inga synpunkter på införandet av ett statligt produktionsstöd för läromedel. Konkurrensverket vill dock framhålla att det är angeläget att stödet är likabehandlande, dvs. att alla aktörer på området ges information och möjligheter att ansöka om stödet, och att det tilldelas den eller de aktörer som bäst kan tillgodose syftet med stödet, med hänsyn till kostnaderna.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit biträdande enhetschefen Stefan Jönsson.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Stefan Jönsson